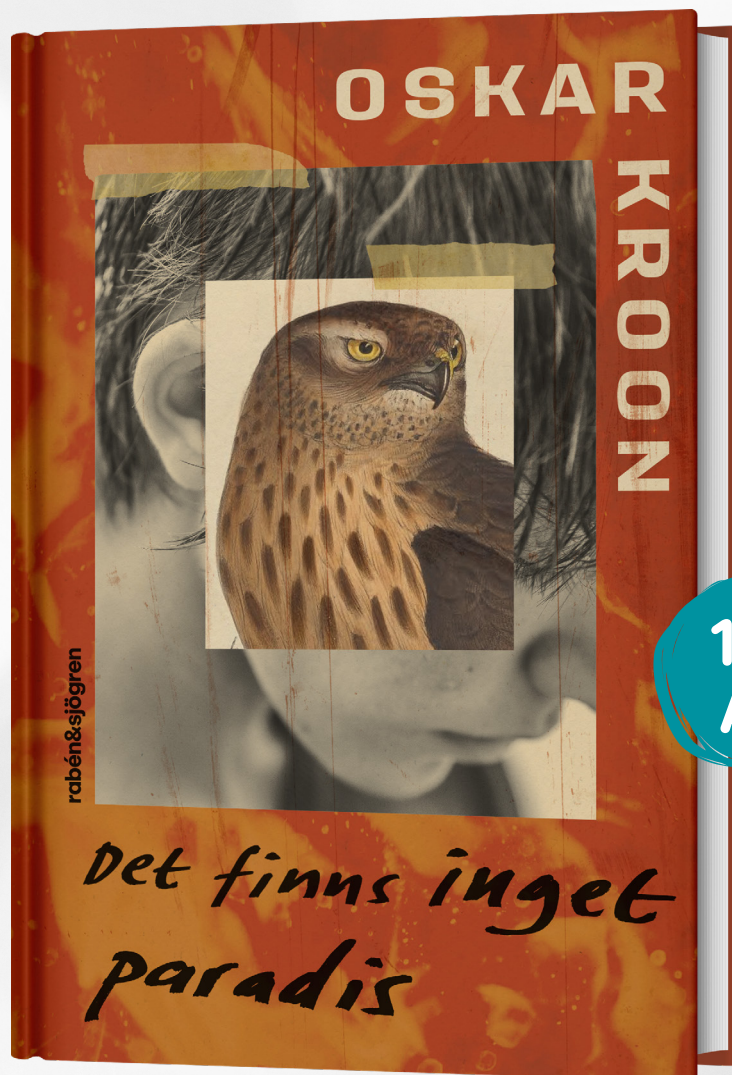

LÄRAR- HANDLEDNING

Det finns inget paradys

av Oskar Kroon

En handledning av Chris Qwist

Om boken

Det är sommarlov och Alex ska bo ett tag hos morfar i Paradiset. Helst hade han befunnit sig någon helt annanstans, men mamma har fått ett uppdrag som hon och hennes samvete inte kan tacka nej till.

Mamma påstår att morfar är snäll, längst inne. Men sen mormor dog har morfar förändrats. Han har blivit en sån som verkar hata allt, utom möjligen den jäkla robotgräsklipparen.

I Paradiset finns också Tage, som kanske hänger med Alex mest för att han måste, och så en ängshök som på något vis ser rakt igenom Alex.

Så dyker Nina upp som från ingenstans, som en perfekt låt man hör för första gången. Och Alex bara vet att han måste få träffa henne igen.

Om författaren

Oskar Kroon, född 1980 och uppvuxen i Växjö, är en svensk författare och kulturskribent. Han skriver allt från bilderböcker till ungdomsböcker och har tilldelats Augustpriset i barn- och ungdomskategorin två gånger, för *Vänta på vind* (2019) och för *Vitsippor och pissrättor* (2023).

FOTO: KAUSA GÖRANSSON

Arbeta med boken utifrån lärarmaterialet

Upplägget i detta lärarmaterial är gjort på ett sådant sätt att du som lärare arbetar utifrån textsamtal som ett sätt att utveckla elevernas läsförståelse.

Eleverna blir inte tänkande läsare på egen hand utan det krävs medvetna samtal om texten. Under samtalen får ni möjlighet att skapa förbindelser mellan texten och elevens eget liv. Genom att ställa frågor som inte står direkt i texten kan du aktivera elevernas egna erfarenheter och förkunskaper.

Framgångsrika samtal kännetecknas av att eleverna kan argumentera för sina åsikter men att de också ska vara villiga att ändra sina ursprungliga tankar.

Sokratiska samtal

I detta lärarmaterial använder man sig av sokratiska samtal. Sokratiska samtal eller eftertänksamma samtal är textsamtal som förs med eleverna efter att man har läst en text.

Samtalen ökar elevernas förmåga att förstå och analysera texter och även förmågor som att lyssna, förstå andra, uttrycka sina idéer, samarbeta med andra och bygga vidare på andras idéer för att utveckla sina egna. I dessa samtal utvecklas också förmågan att lösa problem samt att tänka kritiskt.

SAMTALEN I SOKRATISKA SAMTAL DELAS IN I FYRA MOMENT:

Moment 1 – Starta med en värderingsfråga.

- Inled med en värderingsfråga.
- Uppmana alla att vara med och svara.

Moment 2 – Tolka och förstå texten.

- Tolka texten.
- Alla hjälps åt att förstå den bättre.

Moment 3 – Koppling till sig själv och sina erfarenheter.

- Samtala kring en värderingsfråga
- Motivera hur man tänker.

Moment 4 – Meta dialog

- Samtal om samtalet.
- Har vi lyssnat på alla, något vi kan förbättra osv.

Kooperativa strukturer

I övningarna och aktiviteterna är det inbyggda kooperativa strukturer som gör att eleverna får goda möjligheter att ta stöd och inspiration av varandra i sitt tänkande och i sina samtal.

Upplägg

Arbetet är upplagt på 10 tillfällen men du kan förstås göra dem färre eller flera beroende på din grupp och dina elever.

Varje träff inleds med högläsning eller enskild läsning av de avsedda sidorna och följs sedan av momenten för det sokratiska samtalet där aktiviteterna utförs genom kooperativa strukturer.

LÄSNING
Högläsning eller enskild läsning

SOKRATISKA SAMTAL DEL 1
Värderingsfråga

SOKRATISKA SAMTAL DEL 2
Tolka och förstå texten

SOKRATISKA SAMTAL DEL 3
Koppling till sig själv och sina erfarenheter

SOKRATISKA SAMTAL DEL 4
Metadialog

Före läsningen

Kooperativa struktur

Använd gärna kooperativa strukturen "Alla, par, enskilt" så att eleverna först får fundera över frågorna i helgrupp, sen i par och sist för sig själv när man ska skriva i sin skrivbok.

Introduktion

Titta gemensamt på framsidan av boken, observera detaljer i bilden och läs titeln tillsammans.

- Vad ser ni på omslaget och vilka tror ni att det är?
- Vad händer på bilden?
- Vilken känsla får du när du ser bilden?
- Vad tycker ni att titeln säger om det vi kan väntas läsa om i boken?

Prata om det i klassen eller skriv i din skrivbok.

Läs baksidan av boken.

- Vad får vi för information?
- Vad tror du att boken kommer att handla om?

Läs denna inledande text för eleverna.

Det är sommarlov och Alex ska bo ett tag hos morfar i Paradiset. Helst hade han befunnit sig någon helt annanstans, men mamma har fått ett uppdrag som hon och hennes samvete inte kan tacka nej till.

Mamma påstår att morfar är snäll, längst inne. Men sen mormor dog har morfar förändrats. Han har blivit en sån som verkar hata allt, utom möjligen den jäkla robotgräsklipparen.

I Paradiset finns också Tage, som kanske hänger med Alex mest för att han måste, och så en ängshök som på något vis ser rakt igenom Alex.

Så dyker Nina upp som från ingenstans, som en perfekt låt man hör för första gången. Och Alex bara vet att han måste få träffa henne igen.

Vad har ni för förväntningar på boken nu?

Låt eleverna skriva i sin skrivbok efter samtalen.

Under läsningen

Inled varje träff med att läsa sidorna som högläsning eller enskilt och jobba med övningarna.

Eleverna kan också ha i uppgift att läsa stycket inför träffarna.

Moment 1

STARTA MED EN VÄRDERINGSFRÅGA

Ställ frågan eller skriv upp den på tavlan.

Först funderar eleverna själva sedan i mindre grupper och efter det lyfter ni tankarna i hela gruppen.

Moment 2

HJÄLPAS ÅT ATT FÖRSTÅ TEXTEN BÄTTRE GENOM ATT JOBBA

UTIFRÅN FRÅGORNA NEDAN EN I TAGET

Först funderar eleverna själva sedan i mindre grupper och efter det lyfter ni tankarna i hela gruppen.

Moment 3

KOPPLA BOKENS HANDLING TILL DIG SJÄLV OCH DINA EGNA

ERFARENHETER

Först funderar eleverna själva sedan i mindre grupper och efter det lyfter ni tankarna i hela gruppen.

Moment 4

METADIALOG KRING SJÄLVA SAMTALET

Låt elever få samtala om och reflektera i de mindre grupperna kring följande frågor:

- Har alla fått komma till tals?
- Har ni lyssnat på allas idéer och tankar?
- Finns det något som vi behöver förbättra tills nästa samtal?

Aktivitet

SKRIVAKTIVITET

Följ gärna upp arbetet med att göra en skrivuppgift, förslagsvis kopplat till frågeställningen under moment 3 där eleverna reflekterar i förhållande till sig själva.

Träff 1, sidan 5–28

Moment 1

- Vad betyder det att man lyssnar till sitt samvete?

Moment 2

- Varför tror du att Alex mamma kallar stället där morfar bor för Paradiset?
- Vad tror ni man menar med *Sumertime sadness*?
- Vad har Alex för relation till sin morfar?
- Vad menas med att man egentligen är *snäll innerst inne*?
- Vad är Tage för typ av vän?
- Vad var det som gjorde att Alex kände att fågeln tittade rakt in i honom?
- På vilket sätt hade Backlunds brorsa fått Alex och Tage att göra förnedrande saker?

Moment 3

- Vad skulle du ha gjort om din förälder hade berättat att de skulle åka som volontär i ett krig?

Moment 4

- Har alla fått komma till tals?
- Har ni lyssnat på allas idéer och tankar?
- Finns det något som vi behöver förbättra tills nästa samtal?

Träff 2, sidan 29–40

Moment 1

- Vad är det som avgör om någon hör hemma någonstans?

Moment 2

- Vad menar Tage med att Sofia är rimlig för Alex?
- Varför kallar mamma Alex för hennes lilla pessimist?
- Hur känner sig Alex nu när han är själv med morfar?
- Vad var det som gjorde att Alex vågade säga ifrån till Tage när han sa att målet var ogiltigt?
- Varför tror ni att Diana och Sofia kom till fotbollsplanen?
- Varför tror ni att Alex inte kunde sluta tänka på ängshöken?

Moment 3

- Hur tycker ni att det känns när vuxna och nyheterna pratar om krig?

Moment 4

- Har alla fått komma till tals?
- Har ni lyssnat på allas idéer och tankar?
- Finns det något som vi behöver förbättra tills nästa samtal?

Träff 3, sidan 43–64

Moment 1

- Vad skulle du ha gjort om du blev bjuden på en fest som du egentligen inte ville gå på?

Moment 2

- Vad tror ni menas med att *man känner frid*?
- Vad tror ni det var som gjorde att Alex fastnade för Nina direkt?
- Kan ni beskriva hur ni tror att Nina såg ut?
- Vad var det som gjorde att de gjorde cykelbanan svårare och farligare?
- Varför kallar Tage Nina för ett jävla freak?
- Varför var Alex rädd för Paradisets sammanhållning?
- Vad är det som gör att Alex känner en klump i halsen?
- Vad är det som gör att Tage tycker om att berätta hemska historier?
- Varför hade Tage aldrig velat prata om att hans mamma hade varit sjuk tror ni?
- Vad menade Tage med att Alex morfar hade försökt dränka sig?
- Varför tror ni att Alex är tveksam till att gå på strandfesten?
- Varför var Alex mamma orolig när det gäller kosthållningen för morfar och Alex?

Moment 3

- Hur känns det om man pressas till att göra något som man egentligen tycker är läskigt?

Moment 4

- Har alla fått komma till tals?
- Har ni lyssnat på allas idéer och tankar?
- Finns det något som vi behöver förbättra tills nästa samtal?

Träff 4, sidan 65–86

Moment 1

- Vad tycker ni är viktigt om man ska vilja prata med andra om personliga saker?

Moment 2

- Varför hatade Alex att bada?
- Varför tyckte Alex att det kändes skönt att kunna säga till Tage att han skulle göra en grej med morfar?
- Vad kan det bero på att Alex tycker att det känns konstigt när han och morfar ska äta middag tillsammans?
- Hur kommer det sig att morfar försöker prata lite mera med Alex tror ni?
- Varför tyckte Alex att det kändes skumt att lämna morfar själv?
- Vad var det som kändes stort och skrämmande med strandfesten tror ni?
- Vad var det som gjorde att Alex stannade på festen och varför?
- Varför kände Alex att han och Nina var de två främlingarna?
- Vad var det som hade hänt med Alex morfar under åren?
- Varför tror ni att Nina inte så gärna ville svara på några frågor?

Moment 3

- Hur tycker ni att det känns om någon frågar ut er om saker?

Moment 4

- Har alla fått komma till tals?
- Har ni lyssnat på allas idéer och tankar?
- Finns det något som vi behöver förbättra tills nästa samtal?

Träff 5, sidan 87–108

Moment 1

- Hur skulle ni ha gjort om ni var i vattnet där Alex och Nina var?

Moment 2

- Vad beror det på att Alex har så lätt att våga prata med Nina tror ni?
- Varför tänker Alex att han och Nina nu är en del av galenskapen precis som de andra?
- Vad var det som gjorde att Alex fick panik ute i vattnet?
- Vad menar Alex mamma med att han får katastroftankar?
- Hur hade Alex katastroftankar börjat?
- Hur kan en psykolog hjälpa människor som mår dåligt och har jobbiga tankar?
- Vad pratade Alex och psykologen Jakob om?

Moment 3

- Hur kan det kännas att få panik?

Moment 4

- Har alla fått komma till tals?
- Har ni lyssnat på allas idéer och tankar?
- Finns det något som vi behöver förbättra tills nästa samtal?

Träff 6, sidan 109–129

Moment 1

- Är det viktigt att alltid hålla det man lovar och varför tycker ni som ni gör?

Moment 2

- Vad var det för lista som Jakob ville att Alex skulle skriva och varför tror ni att han ville det?
- Varför tror ni att Alex sa att han gillade att fiska?
- Vad var det som gjorde att man kunde säga att Alex mådde bättre efter att ha träffat Jakob under en tid?
- Vad tror ni att det beror på att Alex svimmade?
- Varför skämdes Alex?
- Varför tror ni att Alex morfar hade lämnat middagen framme i köket?
- Varför tror ni att Nina var så glad att Alex hade kommit till festen?
- Vad pratade Nina och Alex om på trappan hemma hos morfar?
- Vad är det för hemlighet Nina berättar för Alex?

Moment 3

- Hur tycker ni att det känns när man ska berätta om något som är jobbigt eller svårt att prata om?

Moment 4

- Har alla fått komma till tals?
- Har ni lyssnat på allas idéer och tankar?
- Finns det något som vi behöver förbättra tills nästa samtal?

Träff 7, sidan 130–152

Moment 1

- Hur skulle ni göra om ni hade varit Alex den natten i morfars rum?

Moment 2

- Hur kommer det sig att Alex vaknar av det speciella ljudet?
- Varför tror ni att Alex plötsligt vågade knacka på morfars dörr?
- Vad var det som Alex morfar gjorde där inne i sitt rum?
- Vad var det för livsluft som morfar pratade om?
- Vad menade Alex med att han förstod morfar när han sa att han var den enda överlevande?
- Varför kände Alex att något hade förändrats efter natten i morfars rum?
- Varför kände Alex det som att han hade överlevt kriget?
- Varför struntade Alex i att svara Tage?
- Vad beror det på att Nina hade börjat gilla att sitta?
- Varför tror ni att Alex känner det som att han känner till allt om Nina?
- Varför var Tage arg när han träffade Nina och Alex?

Moment 3

- Hur tänker ni att det känns när man kysser någon?

Moment 4

- Har alla fått komma till tals?
- Har ni lyssnat på allas idéer och tankar?
- Finns det något som vi behöver förbättra tills nästa samtal?

Träff 8, sidan 153–175

Moment 1

- Hur långt får man gå och vad får man göra för att hjälpa någon annan?

Moment 2

- Hur reagerade Tage när han hörde det välbekanta ljudet och varför det?
- Varför tror ni att Nina inte blev rädd?
- Varför tror ni att Backlunds brorsa brukar utsätta Tage och Alex för förnedrande saker?
- Vad tror ni att Backlunds brorsa tänkte när Nina drog iväg med hans moppe?
- Varför tror ni att Alex slutade vara rädd och tycka att det de gjorde var farligt?
- Varför tror ni att Nina tog vägen in i skogen?
- Vad var det som gjorde att Alex blev arg på Tage och vågade säga ifrån?
- Hur tänkte och kände sig Tage när Alex blev arg på honom?
- Vad menade Alex med att han hade svikit sitt löfte till Nina?

Moment 3

- Har ni någon gång svikit ett löfte som ni har gett till någon?

Moment 4

- Har alla fått komma till tals?
- Har ni lyssnat på allas idéer och tankar?
- Finns det något som vi behöver förbättra tills nästa samtal?

Träff 9, sidan 177–197

Moment 1

- Tror ni att det kan hjälpa att få något annat att tänka på när man är ledsen och arg?

Moment 2

- Varför tror ni att morfar satt på trappan när Alex kom hem?
- Vad tror ni att morfar känner när han berättar om hur han känner för Alex?
- Varför tror ni att morfar hade tänkt ta sitt liv?
- Varför tror ni att morfar förstörde gräsklipparen med yxan?
- Vad tror ni det var som gjorde att morfar plötsligt ville fiska?
- Hur tror ni att morfar känner för att Alex mamma har åkt iväg till kriget?
- Vad menas med att *sörja klart* och kan man göra det tror ni?
- Vad tror ni att morfar menar när han säger att Alex hade verkat som att han inte ville hänga med morfar?
- Hur tror ni att Nina hade fått tag i cykeln och varför det?
- Varför tror ni att Alex och morfar håller vissa saker hemliga för Alex mamma?

Moment 3

- Vad har ni för minnen eller minnessaker som är viktiga för er?

Moment 4

- Har alla fått komma till tals?
- Har ni lyssnat på allas idéer och tankar?
- Finns det något som vi behöver förbättra tills nästa samtal?

Träff 10, sidan 198–228

Moment 1

- Hur mycket tror du att vänner som du umgås med påverkar dig i ditt liv och i valen du gör i ditt liv?

Moment 2

- Varför åkte Alex upp mot skogarna på kvällen?
- Varför tror ni att det kändes som ett konstigt kaos i Alex när han och hans mamma lämnade Paradiset?
- Hur tror ni att semestern till Danmark påverkade Alex?
- Varför tror ni att det var svårt för Alex att sluta tänka på Nina?
- Varför tror ni att Alex åkte för att försöka träffa Nina igen när de var vid Paradiset?
- Vad berodde det på att Alex och hans tidigare bästis Bill inte var bästisar längre?
- Hur var de nya kompisarna som Alex började hänga med?
- Varför tror ni att Alex inte sa nåt när han tyckte att han såg Nina i stan?
- Hur tror ni att det kändes för Alex när morfar dog?
- Vem tror ni kände morfar bäst och varför det?
- Vad beror det på att Tage och Alex inte är lika bra vänner längre?
- Hur blev Tage räddat från Backlunds brorsa?
- Vad tror ni att ängshöken har för budskap och betydelse?

Moment 3

- Hur skulle du ha känt dig i Alex situation när de ska sälja Paradiset?

Moment 4

- Har alla fått komma till tals?
- Har ni lyssnat på allas idéer och tankar?
- Finns det något som vi behöver förbättra tills nästa samtal?